

Verslag

**van de vergadering van
provinciale staten van Drenthe**

gehouden op 15 maart 2007

INHOUD

Opening	4
Mededelingen	4
Installatie van benoemde en toegelaten statenleden	4
Vaststelling van de agenda	5
Formatiedebat	5
Sluiting	15

PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE

Verslag van de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 15 maart 2007 in het provinciehuis te Assen.

Tegenwoordig zijn:

A.L. ter Beek, Commissaris van de Koningin, voorzitter

de leden (41 in getal):

H. Baas (ChristenUnie)
J.J. Baltés (VVD)
H. Beerda (PvdA)
M.A.M. Berends (PvdA)
H.H. van de Boer (VVD)
L. Bomhof (VVD)
mevrouw K.J. Datema-Klöppling (SP)
D.B. Dijkstra (CDA)
A.H.J. Dohle (VVD)
mevrouw A.H. Fronczek (SP)
mevrouw A. Haarsma (PvdA)
E. Hemsteede (PvdA)
H.R. Hornstra (PvdA)
A. Huizing (PvdA)
S. de Jong (CDA)
mevrouw M.J. Kaal (CDA)
A. Kerstholt (VVD)
H. Klaver (CDA)
mevrouw T. Klip-Martin (VVD)
J.H. Lammers (CDA)
J. Langenkamp (GroenLinks)
H.P.K.M. Looman (PvdA)
mevrouw W.L.M. Mastwijk-Beekhuizen (CDA)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)
R.W. Munniksma (PvdA)
P.H. Oosterlaak (SP)
mevrouw J.M. Pannekoek-van Toor (VVD)
A.G.H. Peters (CDA)
mevrouw G. Seinen (CDA)
J. Slagter (PvdA)
mevrouw G.H. Smith (GroenLinks)
mevrouw M. Stijkel-Kuijpers (ChristenUnie)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
A. Timmerman (VVD)
A. van der Tuuk (PvdA)
E.R. Veenstra (PvdA)
J. Vester (SP)
mevrouw S. van de Vijver-Geitz (PvdA)
A. Wendt (ChristenUnie)
R. Westerhof (SP)

Th.J. Wijbenga (CDA)

mevrouw I.M. Rozema, griffier der staten van Drenthe

Voorts aanwezig:

mevrouw A. Edelenbosch (gedeputeerde)

S.B. Swierstra (gedeputeerde)

A. Opening

De VOORZITTER: Ik open de vergadering (14.01 uur) en heet u allen van harte welkom.

B. Mededelingen

De VOORZITTER: Ik deel mee dat er van de zijde van de staten geen berichten van verhindering tot het bijwonen van de vergadering zijn binnengekomen. Er is wel een bericht van verhindering van de heer Weggemans; ook in het duale bestel meld ik de afwezigheid van een gedeputeerde.

C. Installatie van benoemde en toegelaten statenleden

De VOORZITTER: De eed of verklaring en belofte zullen de leden vanaf hun zitplaats afleggen. Wie de eed aflegt, doet dit onder het opsteken van beide voorste vingers van de rechterhand en door het uitspreken van de woorden: "Zo waarlijk helpe mij God, almachtig". Wie de verklaring en belofte aflegt, doet dit door het uitspreken van de woorden: "Dat verklaar en beloof ik".

Ik verzoek de griffier de tekst van de eed, respectievelijk verklaring en belofte overeenkomstig artikel 14 van de Provinciewet voor te lezen en ik verzoek u allen met mij te gaan staan.

Nadat de griffier de teksten van de eed en de verklaring en belofte heeft voorgelezen leggen achtereenvolgens de leden Baas, Dijkstra, Hornstra, De Jong, mevrouw Kaal, Kerstholt, Klaver, Lammers, mevrouw Mastwijk, mevrouw Mulder, mevrouw Pannekoek, Peters, mevrouw Seinen, mevrouw Stijkel, Timmerman, Wendt en Wijbenga de eed en de leden Baltés, Beerda, Berends, Van de Boer, Bomhof, mevrouw Datema, Dohle, mevrouw Fronczek, mevrouw Haarsma, Hemsteede, Huizing, mevrouw Klip, Langenkamp, Looman, Munnikma, Oosterlaak, Slagter, mevrouw Smith, mevrouw Stoel, Van der Tuuk, Veenstra, Vester, mevrouw Van de Vijver en Westerhof de verklaring en belofte af.

De VOORZITTER: Ik verzoek u weer te gaan zitten.

Ik wens u allen van harte geluk met uw toetreding tot deze staten, de Drentse volksvertegenwoordiging, zoals ik pleeg te zeggen.

En opnieuw zeg ik: "Maak er wat moois van!".

Ik verzoek de bode met de presentielijst rond te gaan en ik verzoek de leden de presentielijst te tekenen.

(De leden tekenen de presentielijst.)

De VOORZITTER: Leden van de staten, u bent er nu echt. Wij kunnen dus aan de slag.

Voorzien was dat nu onmiddellijk zou worden overgegaan tot het afhandelen van de agenda en op de tribune zitten ongetwijfeld mensen die dat debat graag willen volgen, maar ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat er op de tribune ook mensen zitten die daar vooral zijn om dit feestelijke moment met de nieuw benoemde leden van de Drentse staten mee te maken. Ik heb al wat bossen bloemen gesignaleerd en als opa is mijn oog natuurlijk ook op kleine kinderen gevallen.

Ik zal daarom de vergadering even schorsen om alle aanwezigen de gelegenheid te geven hun felicitaties over te brengen.

Ik schors de vergadering.

(Schorsing van 14.15 tot 14.30 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Op uw tafel treft u aan de Verklaring Drentse gedragscode integriteit bestuurders. De statenleden hebben inmiddels van deze gedragscode kennis kunnen nemen en ik wijs ze nogmaals op het belang van deze code en, uiteraard nog meer op het belang van het handelen daarnaar. Om dat te benadrukken verzoek ik de statenleden de verklaring te ondertekenen en deze na afloop van de vergadering in te leveren bij de statengriffie.

De lijsttrekkers van de fracties, die inmiddels fractievoorzitters zijn geworden van de in de staten gekozen partijen hebben in het overleg ter voorbereiding van deze statenvergadering ermee ingestemd dat de vicevoorzitter van provinciale staten in de vergadering van 18 april 2007 wordt gekozen. In die vergadering zullen ook de leden van de nog in te stellen statencommissies en de voorzitters van die commissies worden benoemd.

In de tussenliggende periode, dus vanaf heden 15 maart tot en met 18 april treedt de heer Looman op als interim-vicevoorzitter. De voorzitter, de vicevoorzitter en de statengriffier vormen tot 18 april het interim-Presidium.

Ik verzoek de heer Looman naast mij aan de voorzitterstafel plaats te nemen.

D. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER: Ik deel mee dat van de zijde van de staten geen voorstellen zijn gedaan ter aanvulling van de agenda en ik constateer dan ook dat hiermee de agenda is vastgesteld.

E. Formatiedebat

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. In het formatiedebat van vandaag, ruim een week na de verkiezingen, willen wij klare wijn schenken. Ik wil dan ook beginnen met de opmerking dat de verkiezingen voor de PvdA teleurstellend zijn verlopen. Wat mij betreft is er dus geen sprake van een tegenvaller die meevalt. De PvdA moet zowel in Drenthe als landelijk eens stevig in de spiegel kijken.

Daar zijn wij alvast mee begonnen.

Een dreun geeft ook weer energie om je te herpakken, je te verbeteren en versterkt weer verder te gaan. Of dit gebeurt, moet de komende jaren blijken, zowel in Drenthe als in de rest van het land.

Nu de rookwolken zijn opgetrokken, is duidelijk dat de PvdA in Drenthe uitkomt op 13 zetels en daarmee nog steeds ruim de grootste partij in deze provincie is. Hier zijn we trots op. Maar het schept ook verplichtingen en verantwoordelijkheden en die gaan wij niet uit de weg.

Enige bescheidenheid siert ons overigens. En ook vanaf deze plek nogmaals dank aan al die duizenden Drenten die de vorige week op ons hebben gestemd.

Als grootste partij wil de PvdA het voortouw nemen in de formatie. We hebben een week de tijd gehad om heel veel dingen te overdenken en wij stellen ons voor dat wij in een tijdsbestek van vier weken een aantal stevige slagen gaan maken. Het zullen korte klappen zijn.

Wij hebben al eerder aangegeven niet voor een informateur van buiten de staten te zijn. Ik ben bereid die rol op mij te nemen.

Mijn fractie ziet het proces voor de komende weken als volgt.

Duidelijk moet zijn dat de uitslag van de verkiezingen straks op wat voor manier dan ook terugkomt in het dagelijks bestuur van Drenthe, hetzij qua verhoudingen, hetzij qua samenstelling, hetzij qua inhoud. Ik wil met de inhoud beginnen.

Een nieuw college moet gebaseerd zijn op inhoud en goed beleid voor Drenthe en zijn inwoners, dus niet op landelijke verhoudingen of op het verleden.

Overeenstemming over de richting en hoofdlijnen van het beleid in Drenthe moet de basis zijn voor de komende vier jaar. Wij denken daarbij dat een sterk inhoudelijk verhaal de discussie over de rol van de provincie weer terugdringt. De inhoud moet dus de basis zijn voor het bestaansrecht van provincies en moet alle geluiden en beelden die de afgelopen weken in de landelijke media verschenen over de rol van de provincie en het belang van provinciale staten de kop indrukken. We moeten gewoon gaan voor een stevig inhoudelijk verhaal, we moeten laten zien wat we doen en dat wat we doen, belangrijk is. Daarmee drukken wij die geluiden snel de kop in.

Wij stellen ons de gang van zaken in de komende dagen en weken als volgt voor.

Ik nodig de komende dagen de fractievoorzitters van de andere vijf partijen uit voor een gesprek. Deze gesprekken zullen maandagmiddag en maandagavond worden gehouden en eventueel zelfs al aanstaande zaterdag.

Ik vraag iedere partij om in dit gesprek naar voren te brengen welke punten de komende vier jaar absoluut in het coalitieprogramma terug moeten komen. De PvdA zal die punten ook noemen. Het gaat dus niet om uitgebreide teksten of notities, maar om concrete punten die door de desbetreffende partij als het meest wezenlijk worden geduid. Het gaat dus om de kunst van het weglaten. Het moet gaan om vijf en maximaal tien punten, die kort en bondig geformuleerd zijn.

Van de vijf gesprekken worden verslagen gemaakt en die verslagen zullen openbaar zijn.

Vervolgens moet er volgende week woensdag- of donderdagavond een extra openbare statenvergadering worden gehouden, in welke vergadering die gesprekken worden teruggekoppeld. Op basis van de inhoudelijke gesprekken en de verslagen daarvan zal ik dan met een concreet voorstel komen over de partijen waarmee de PvdA in de slag zal gaan over het vormen van een college en een collegeakkoord. Ook de andere zaken die in de gesprekken naar voren komen, zullen in de verslagen worden genoemd. Tijdens de extra statenvergadering zullen de verslagen beschikbaar zijn en op basis daarvan kan dan een uitgebreide discussie plaatsvinden.

Op deze wijze is mijns inziens het proces zorgvuldig, transparant en zuiver.

Wij streven ernaar dat het nieuwe college medio april gereed is.

De VOORZITTER: Dan is nu het woord aan de heer Klaver.

Ik merk in dit verband op, dat het niet alleen in de Tweede Kamer maar ook in dit huis goed gebruik is dat degene die zijn maidenspeech houdt, niet wordt geïnterrumpeerd. Maar misschien komt er wel een tweede termijn en dan is die maidenspeech natuurlijk al geweest.

Ik wijs erop dat vandaag drie fractievoorzitters hun maidenspeech houden, namelijk de heer Klaver, mevrouw Klip – weliswaar niet in dit huis maar wel als fractievoorzitter – en de heer Oosterlaak.

De heer KLAVER: Mijnheer de voorzitter. Gisteren is de bestuursperiode 2003-2007 afgerond. De afgelopen vier jaar is, overeenkomstig het collegeprogramma, werk gemaakt in een veilig en sociaal Drenthe. Aan de hand van dat programma zijn belangrijke impulsen gegeven aan ontwikkelingen in onze provincie. De oogst, de bereikte resultaten daarvan, mag gezien worden en draagt bij aan een goede toekomst voor de inwoners van Drenthe. En vanaf vandaag is het onze opdracht om aan een nieuwe oogst te gaan werken.

Wat drijft nu het CDA om daaraan een bijdrage te leveren?

In ons menselijk bestaan staan menselijke waarden als respect, zorg, trouw aan elkaar, veiligheid, geborgenheid, integriteit en waardigheid voorop. En dat staat in ons verkiezingsprogramma Kansen voor Drenthe. Wij willen vanuit de bijbelse boodschap als grondslag en inspiratiebron zoeken naar antwoorden op maatschappelijke vraagstukken. Juist in een samenleving die steeds individueler wordt, steeds meer marktconform denkt en handelt, willen wij werken aan begrippen als gerechtigheid, een betrouwbare overheid, gespreide verantwoordelijkheid, ruimte en vrijheid geven aan de Drentse samenleving, solidariteit, het kleiner worden van de kloof tussen kansarm en kansrijk en het rentmeesterschap: op een duurzame wijze omgaan met onze leefomgeving. Daaraan willen wij de komende vier jaar werken.

En dat willen we als CDA natuurlijk niet alleen doen. Dat willen wij graag doen met anderen, samen met de andere 31 statenleden van Drenthe, want alleen dan kunnen wij de gestelde doelen bereiken.

Hoe ziet onze provincie er dan in 2011 uit als we de eerder geschetste doelen voor ogen houden? Als het aan het CDA ligt, is Drenthe dan een provincie waarin meer mensen werk hebben, waar meer mensen wonen op plekken die zij zich wensen, jong en oud, waar mensen de zorg dichtbij huis kunnen krijgen, waarin meer mensen als tijdelijke gasten op bezoek zijn om te recreëren, om tot rust te komen, of juist om te genieten van een evenement als de TT of van wat Drenthe nog meer te bieden heeft. Een provincie, waarin meer ruimte is om te ondernemen voor boeren, burgers, bedrijven en organisaties. Wij willen een provincie Drenthe die innovatiever, veiliger, schoner en duurzamer is geworden, een provincie waarin mensen met verschillende achtergronden harmonieus samenleven, waar ruimte is voor nieuwe ontwikkelingen, waar creativiteit wordt gestimuleerd, bevorderd en gesteund en waarin een bestuurlijke mentaliteit heerst van "hoe krijgen we iets voor elkaar" in plaats van dat uitgelegd moet worden waarom iets niet kan. Voor het bereiken van zo'n provincie zijn volgens ons volop kansen aanwezig. Wij zien ze immers om ons heen, de mensen die bereid zijn daaraan mee te werken. Er zijn kansen voor een welvarend Drenthe, een provincie waarin iedereen meedoet met daadkracht en dynamiek. Wie een analyse maakt van de afgelopen weken, kan vaststellen dat er een behoorlijk intensieve verkiezingscampagne is gevoerd door 14 partijen, door de ene wat meer dan door de andere en door iedere partij op haar eigen wijze. Het is ook goed om vanaf deze plaats de medewerkers van de griffie te waarderen voor hun bereidwilligheid ons daarbij, waar nodig, te ondersteunen. In de campagne ging het over de inhoud van de verschillende partijprogramma's. Ik zei het al, natuurlijk zingt ieder vogeltje zoals het gebekt is, maar het CDA heeft deze verkiezingsstrijd als positief ervaren. Het was een sportieve, politieke wedstrijd en de uitslag was er een, waarvan wij zeggen: "Het kon minder". Een nadere beschouwing van de uitslag roept natuurlijk de vraag op wat de Drentse kiezer gewild heeft. Wat wilden de ruim 190.000 stemmers? Welk oordeel is nu geveld over de oogst van het inmiddels demissionaire college en over de inhoud van de verkiezingsprogramma's? Kortom, wie krijgt het vertrouwen van de Drentse samenleving? Een eerste waarneming laat het volgende zien: we hebben winnaars en verliezers. Nogmaals onze felicitaties voor de SP en de ChristenUnie. De partijen die het zittende college vormden, de PvdA en de VVD, kregen bijna 44% van de stemmen. De oppositie ruim 56%. We zien ook dat de Drentse samenleving geen echte liefhebber is van veel kleine regionale partijen. En om in eigen huis te blijven: het CDA leverde 2% in. Maar kijken wij naar de zetelverdeling dan blijkt – maar dat is bij wet zo geregeld – er sprake te zijn van een geheel andere verhouding. Naast de 34 directe zetels zijn nog 7 restzetels verdeeld, waarvan het CDA er 2 kreeg. De coalitie van de vorige periode komt uit op 21 zetels, de helft plus 1: 44% van de stemmen en toch een zetelmeerderheid in provinciale staten. Zo kan het gaan. De uitslag van de verkiezingen laat nog meer zien. Iets meer dan de helft van de kiesgerechtigden heeft zijn of haar stem uitgebracht en dat is een wat mager resultaat. Was het opkomstpercentage in 2003 nog gestegen van 52 naar 56, nu was er sprake van een daling. Politici, die de wil van de kiezer hoog in het vaandel hebben – en wie heeft dat niet – zullen lering moeten trekken uit deze verkiezingsopkomst. Voornaamst conclusie is volgens het CDA dat wij met ons allen nog een tandje moeten bijzetten waar het gaat om het dichten van de kloof tussen de Drentse burgers en de Westerbrink in Assen. Het is een voortdurende opdracht in naam van de democratie dat wij de mensen betrekken bij wat wij hier doen, dat wij verantwoording afleggen en dat wij de mensen uitdagen tot participatie. Mijnheer de voorzitter. Ik kom bij het onderwerp collegevorming. Welke richting geeft het stemgedrag van de kiezers aan bij de samenstelling van een nieuw college van gedeputeerde staten? Voor het CDA betekent het in concreto dat wij, met ruim 20% van de stemmen en met nagenoeg een kwart van het aantal zetels, deelname aan het college wenselijk en gerechtvaardigd vinden, want het stemgedrag van de kiezer duidt erop dat voortzetting van de vorige coalitie niet vanzelfsprekend is. Wij willen een college dat een weerslag is van de verkiezingsuitslag, een college dat mag rekenen op een behoorlijke meerderheid in de staten. De uitslag van de verkiezingen maakt overigens verschillende varianten mogelijk bij het vormen van een nieuw college van gedeputeerde staten.

De PvdA en de VVD kunnen samen steunen op 21 zetels en ik noem dat klein-smal.

De PvdA en het CDA hebben samen 23 zetels en dat ik noem ik smal-plus.

Er kan ook een college komen dat de steun heeft van drie partijen en dat college noem ik dan maar breed.

Waar we naar toe moeten, is volgens ons een college dat in ieder geval kan steunen op een stabiele en voldoende ruime meerderheid in de staten, want dat is nodig om draagvlak te hebben voor de te nemen besluiten. Zo'n meerderheid schept ook ruimte voor een goede dialoog, zowel in de staten als tussen staten en college, zonder dat meteen sprake moet zijn van verkrampde fractiediscipline.

Het dualisme deed in maart 2003 zijn intrede in provincieland. Er is proefgedraaid, en velen zeggen dat "smalle" colleges bijna garantiebewijzen zijn voor dualisme pur sang. Wij denken dat niet. Wij denken dat overigens niet alleen en ik citeer de politiek leider van de VVD in deze staten die nu bijna vier jaar geleden, namelijk op 20 maart 2003 het volgende zei. "Dualisme is gebaat bij wisselende meerderheden en niet bij elkaars gevangene zijn". En: "Dit leidt tot de conclusie dat juist het dualistisch systeem in de provincie, hoezeer de wandelgangen het tegendeel logisch lijken, gebaat is bij een breed college". En tot slot: "Goede oppositie is afhankelijk van de kracht van het argument en minder van het getal".

Al met al heeft de kiezer ons een behoorlijke puzzel bezorgd. In de wandelgangen hoorde ik een prominent PvdA'er de vorige week de term "een kluwen van mogelijkheden" gebruiken.

De voorliggende puzzel kan volgens het CDA het beste worden opgelost door een informateur, die het proces van collegevorming in goede banen leidt. Wij hebben daarvoor de volgende motieven.

De informateur werkt als procesbegeleider, als iemand die objectief, open en onbelast aan de slag gaat. Hij of zij kan helpen bij de omslag naar een nieuwe bestuurscultuur van transparantie door achteraf actief rekenschap af te leggen over de gang van zaken. Onderwerpen die moeilijk onderhandelbaar lijken, kunnen door de visie en invloed van een informateur een andere inkleuring krijgen en daarbij kan de inbreng van niet-coalitiepartijen worden meegewogen.

Wij hebben ook gedacht aan de randvoorwaarden. Geen inhoudelijke of procedurele randvoorwaarden vooraf: de informateur moet vrijelijk aan de slag kunnen gaan. Alle partijen moeten zich achter de informateur scharen en deze man of vrouw het vertrouwen geven. Hij of zij is afkomstig uit de regio, want moet inzicht hebben in de inhoudelijke onderwerpen die aan bod kunnen komen. En tot slot moet hij of zij na afloop van het proces geen blijvende directe binding hebben met de politiek.

Mijnheer de voorzitter. Ik kom tot een afronding van mijn eerste speech in deze statenzaal.

Wij willen onze collega-statenleden op basis van zojuist genoemde argumenten en randvoorwaarden de suggestie doen om op korte termijn statenbreed te komen tot het formuleren van een opdracht aan een door de PvdA voor te dragen informateur. Deze informateur zal de mogelijkheden tot vorming van een nieuw college van gedeputeerde staten in Drenthe kunnen voorbereiden, rekening houdend met de uitslag van de verkiezingen. Onze eerste voorkeur gaat daarbij uit naar een college dat bestaat uit de PvdA, het CDA en de VVD.

Mijnheer de voorzitter. Een nieuwe oogst, we gaan er bijna weer aan werken. Het is april, de maand waarin de boeren na een zachte winter en vrolijke lente hun akkers weer gaan omploegen om ze klaar te maken voor het poten en zaaien met als doel een nieuwe oogst. Het CDA wenst de nieuwe staten en de provincie Drenthe een goede nieuwe oogst toe in 2011. Dat wij als partij daarvoor prima poot- en zaaigoed in huis hebben, mag duidelijk zijn.

De VOORZITTER: Ik dank de heer Klaver voor zijn inbreng en wens hem geluk met zijn maidenspeech.

Mevrouw KLIP: Mijnheer de voorzitter. De plaats achter deze microfoon – de voorzitter memoreerde het al – is niet nieuw voor mij. De functie uit hoofde waarvan ik hier sta, namelijk als fractievoorzitter van de VVD in deze staten, is dat wel. De fractie van de VVD streeft er overigens naar dit laatste van tijdelijke aard te laten zijn.

Voorzitter. Het gaat goed in Drenthe. De economie trekt aan, de werkloosheid daalt en de inwoners zijn trots op hun provincie. Veel externe en interne factoren zijn daarbij van invloed, maar zeker is dat ook het provinciale beleid een rol heeft gespeeld.

De VVD heeft zich de afgelopen decennia een toekomstgezinde bestuurderspartij getoond. Ook de afgelopen vier jaar heeft de VVD, in goede samenwerking met de PvdA, veel voor de inwoners van Drenthe tot stand gebracht.

Daarbij past bescheiden trots én een woord van welgemeende dank voor de politieke diehards in het college, de heer Sipke Swierstra en mevrouw Alie Edelenbosch.

Henk Weggemans noem ik in deze context iets minder uitgesproken, maar dat doet niets af aan zijn inzet voor het wel en wee van deze provincie.

De heer Swierstra en mevrouw Edelenbosch behoren toch wel tot de politieke marathonlopers van Drenthe en daarbij geldt dat de heer Swierstra het zelfs nog iets langer, namelijk zes jaar langer, heeft volgehouden. Weinigen zullen hem dat nadoen. En hoewel ik weet dat zij natuurlijk demissionair zijn en nu geen afscheid nemen, richt ik mij namens de fractie van de VVD tot de heer Swierstra en mevrouw Edelenbosch en dank ik hen oprecht voor hun tomeloze en bezielde inzet voor de provincie Drenthe en haar inwoners.

Voorzitter. Dit college heeft ook een aantal stormen getrotseerd. Ik noem er een paar: het NNBT-onderzoek, het terugtreden van gedeputeerde Johan Dijks en in de eerste plaats het overlijden van Hans Schaap.

Ook tegen die achtergrond bezien heeft de coalitie van rood en blauw, of oranje zo men wil, een stevige basis en hechte band laten zien.

Maar een politieke partij mag nooit op haar lauweren rusten. Dingen zijn altijd voor verbetering vatbaar en nieuwe tijden vragen om nieuwe oplossingen. Dáárom zijn er periodiek verkiezingen.

Hoe kijkt de fractie van de VVD nou tegen de uitslag van die verkiezingen aan?

Er is sprake van stabilisering bij het CDA en de VVD, waarbij de achtste zetel voor de VVD gewoon winst is. De Kieswet kent geen percentages, alleen gekozen volksvertegenwoordigers en door hen te bezetten zetels. Kortom, het aantal behaalde zetels bepaalt in de praktijk winst of verlies.

Verlies voor GroenLinks en de PvdA, winst voor de ChristenUnie en zeker ook de SP. Landelijke trends hebben deze winst- en verliesrekening mede bepaald. Maar de kiezer beslist en de fractie van de VVD ziet uit naar een constructief en collegiaal debat.

En dan onze blik op de toekomst.

Voorzitter. Ik noem een paar punten die voor de VVD belangrijk zijn en daarbij ben ik, vanzelfsprekend, niet volledig.

De VVD geeft ruimte aan Drenthe om ambities te realiseren, de VVD wil het groene kapitaal van Drenthe beschermen, maar het tegelijkertijd laten renderen. Dat betekent enerzijds dat via maatwerk meer combinaties van natuur, wonen en werken mogelijk moeten zijn, terwijl anderzijds soms besloten moet worden dat gewenste ontwikkelingen gewoonweg niet kunnen op bepaalde plekken. Politiek gaat immers over het maken van keuzes.

Het klimaat- en energiebeleid zijn voor de VVD een urgent en hot item. Wij zullen het huidige collegebeleid met grotere intensiteit willen en moeten voortzetten.

Innovatie en kennis zijn voor de VVD speerpunt, van het verlagen van de schooluitval en het bieden van echte kansen aan VMBO'ers tot goed opgeleide MBO'ers en hoogwaardige kennisontwikkeling als kansen voor het midden- en kleinbedrijf.

De VVD ziet Drenthe als buitenkans voor vernieuwende boeren en tuinders.

De VVD zet in op een optimale mobiliteit voor alle Drenten.

En ook de fysieke en sociale infrastructuur van verouderde wijken, brede scholen en welzijns- en zorgvoorzieningen in de dorpen hebben soms extra ondersteuning nodig. De VVD zet zich daarvoor in.

Naast onze autonome wettelijke taken zijn er in Drenthe tal van beleidsterreinen, waarbij een regisserende of aanjagende rol van de provincie meerwaarde heeft.

Essentieel is en blijft voor de VVD dat de bemoeienis van de provincie er daadwerkelijk toe moet doen.

De VVD zal erop blijven toezien dat ook de provincie alleen in die gevallen inzet pleegt, waar die meerwaarde heeft en dat de provincie daarbij niet op de stoel van anderen gaat zitten.

Voorzitter. De politieke partijen gaan nu een fase in van verkennen en onderhandelen. De VVD pleit daarbij voor de Beetsterzwaag-methodiek. Maar tegelijkertijd legt de VVD grote nadruk op rapportage

aan provinciale staten in volle openbaarheid, na afronding van de verschillende fasen in het onderhandelings- en formatieproces.

Op dit moment, in deze situatie, kiezen wij niet voor een informateur. Wij kunnen ons vinden in het voorstel van de PvdA, die als grootste partij volgens goed gebruik het voortouw wil nemen bij de eerste verkennende gesprekken. En pas nadat deze consultatieronde tot een conclusie heeft geleid, kan in onze optiek de leider van de grootste partij aan de slag als formateur.

Ook de VVD kan optellen en aftrekken en zij is tot de conclusie gekomen dat er in principe zes meerderheidscoalities mogelijk zijn. De VVD komt in vier van die combinaties voor. Er is, kortom, keus genoeg.

Het collegebeleid van de afgelopen vier jaar was inzet van onze verkiezingscampagne en zal ook de basis zijn van onze onderhandelingen, aangevuld met punten uit ons verkiezingsprogramma. Dat onze blik daarbij in eerste instantie gericht is op de PvdA als logische coalitiepartner, zal in deze zaal geen verbazing oproepen. Sterker nog, het zou ongeloofwaardig zijn wanneer het anders was.

Er zijn drie formaten college denkbaar, de heer Klaver noemde die ook al. Er kan na de nadere consultatie gekozen worden voor een breed, heel smal of juist iets minder smal college.

Een nipte meerderheid van een zetel is avontuurlijk, maar inderdaad smal.

Ook een iets breder draagvlak in de staten door toetreding van een derde kleinere partij, welke dan ook, kan zo zijn charmes hebben; de heer Klaver noemde die variant smal-plus.

Ook een college van de drie grote partijen behoort tot de mogelijkheden, maar laat nog maar tien oppositiezetels over. Anderzijds biedt die variant de staten de mogelijkheid – de heer Klaver memoreerde dat terecht – om met steeds wisselende meerderheden te werken.

Onze eerste voorkeur gaat uit naar een van de twee eerste opties, dat wil zeggen smal of smal-plus.

Maar vanzelfsprekend sluiten wij in dit stadium niets uit. Wij wachten in deze eerste termijn eerst af tot alle partijen gesproken hebben.

Voorzitter. Ik eindig met een citaat van de alom bekend liberaal Henk Vonhoff naar aanleiding van een discussie enige tijd geleden over het referendum. Ik citeer: "Volkssoevereiniteit via een referendum zegt botweg dat de meerderheid gelijk heeft. Democratie zegt dat de meerderheid beslist, met inachtneming van de gerechtvaardigde positie en belangen van minderheden".

Zo denkt ook de fractie van de VVD in Drenthe over besturen en vanuit die visie neemt de VVD ook in de komende collegeperiode graag bestuursverantwoordelijkheid. Wij willen graag verder en zijn daar klaar voor.

De VOORZITTER: Ik wens ook u, mevrouw Klip, geluk met uw maagdelijke toespraak.

De heer OOSTERLAAK: Mijnheer de voorzitter, geachte leden van provinciale staten, beste mensen. Voor het eerst in de geschiedenis is de SP officieel vertegenwoordigd in het Drentse parlement en dan niet met een of twee vertegenwoordigers, nee, direct met vijf. Voor het eerst is de SP in alle provincies in de staten vertegenwoordigd. Dat is een doorbraak, maar legt ook een grote verantwoordelijkheid op onze schouders.

De verkiezingsuitslag betekende zetelwinst voor de SP en de ChristenUnie en verlies voor de coalitiepartners PvdA en VVD. Voor een stem op de SP maakten 23.397 kiezers de gang naar de stembus. Je moet je het eens voorstellen, zoveel mensen bij elkaar, een stadion vol en die mensen mogen wij als fractie van de SP nu vertegenwoordigen. Uiteindelijk kregen wij 12,3% van de stemmen en daarmee vijf hele zetels. Wij zijn daar heel trots op.

De komende vier jaar hebben we andere provinciale staten dan de staten waarvan gisteren afscheid is genomen; anders omdat nu de SP vertegenwoordigd is.

De coalitiepartijen hebben aanmerkelijk minder stemmen gekregen dan in 2003. De verklaring voor het verlies van de PvdA ligt voor een aanzienlijk deel in de landelijke ontwikkelingen. Kiezers hebben geen massaal vertrouwen in het nieuwe kabinet en rekenen het de sociaal-democraten onder meer aan dat zij een onderzoek naar de rol van Nederland in de oorlog tegen Irak in de formatiebesprekingen weggegeven hebben.

Wat betekent het verlies van de PvdA en de VVD in Drenthe? De kiezers hebben een duidelijk signaal afgegeven. Vier jaar geleden konden die partijen samen nog rekenen op 55% van de stemmen en dat percentage is nu met 11 afgenomen tot bijna 44. Onze conclusie is dat de kiezers zich in groten getale van de paarse coalitie in Drenthe hebben afgewend.

Opmerkelijk is verder aan de uitslag dat een groot aantal kiezers heeft een stem uitgebracht op politieke lijsten die geen zetel hebben gehaald.

Met de intrede van de SP in de staten en de verkiezingswinst van de ChristenUnie is er voor het eerst, net als in de Tweede Kamer, in het Drentse parlement sprake van een linkse meerderheid. Dat is een politiek feit van belang. Er is sprake van een duidelijke verschuiving en dit is het signaal dat de kiezers een meer sociale aanpak willen.

De kiezer heeft duidelijk aangegeven het in Drenthe menselijker en meer sociaal te willen. Mensen maken zich zorgen over goed openbaar vervoer en de bereikbaarheid van het platteland, over de armoede in onze provincie en de bestrijding daarvan, over het tekort aan sociale woningbouw en over de gezondheidszorg. Naast deze concrete signalen is er nog het algemene gevoel bij de mensen dat zij er niet toe doen in de samenleving van alledag. Raak je je werk in de thuiszorg kwijt dan komt dat door de marktwerking, ben je ziek dan ben je de klos met torenhoge ziektekostenpremies en de eigen bijdrage, moet je of wil je verhuizen naar een betaalbare woning, dan ben je nog lang niet aan de beurt, want er is woningnood.

Mensen zien dat het ook anders kan, dat niet alles aan de markt overgelaten hoeft te worden en dat de provincie in deze voor mensen o, zo belangrijke zaken een rol kan spelen. Mensen hebben het gevoel dat de politiek voor gewone mensen vaak niet thuis geeft. Maar die houding herkennen ze gelukkig niet bij de SP.

De belangrijkste opdracht voor mijn partij in de komende jaren is om zich samen met mensen die zich zorgen maken over de versplintering en verharding van de samenleving, de aantasting van natuur en milieu en de afbraak van sociale en democratische rechten in te zetten voor een beter Drenthe. Wij zullen pal staan voor de gerechtvaardigde wensen van de bevolking en die verbinden aan onze uitgangspunten en voorstellen.

De SP is geworden wat zij is, mede omdat zij het opneemt voor alledaagse zaken als verkeersveiligheid, fatsoenlijk woningonderhoud, betaalbare huren, voldoende speelruimte, groene buurten, schone lucht, veilig wonen, ontspanning en sport, omdat zij strijdt voor eerlijke kansen voor iedereen, voor een goed dak boven het hoofd in een leefbare wijk, voor goed onderwijs, goede zorg en behoorlijk betaald werk. Op lokaal en regionaal niveau is vaak het beste te bewijzen dat de mens invloed kan hebben op zijn omgeving en op zijn toekomst en geen speelbal behoeft te zijn van onzichtbare machten en krachten. Op lokaal niveau kan het zelfvertrouwen van mensen worden vergroot door zeggenschap af te dwingen over hoe we samenleven.

In onze provincie moet meer oog komen voor de alledaagse problemen van de inwoners. Wat ons betreft moet de provincie daarbij naast de mensen staan en zeker niet op een voetstuk daarboven.

Ik ben hiermee gekomen bij een duiding van de uitslag van de verkiezingen voor de collegevorming. De afgelopen vier jaar bestuurden PvdA en VVD Drenthe. Op de oude voet doorgaan, zou een merkwaardige keuze zijn gezien het verlies van die partijen en de verkiezingsuitslag die een ruk naar links aangeeft.

Onderhandelen doen we niet hier en nu, maar wel wil ik van deze gelegenheid gebruikmaken om in alle openbaarheid aan te geven wat onze inzet is.

De SP is van mening dat er een college moet komen dat herstel van de solidariteit tot speerpunt maakt, dat werk maakt van de volkshuisvesting en de bereikbaarheid van voorzieningen op het platteland en van een maatschappij waarin burgers hun verantwoordelijkheid nemen in de wijken en in de bedrijven en scholing stimuleert. Naar onze mening dient er een combinatie van partijen tot de coalitie toe te treden, waarmee er sprake is van een redelijk ruime meerderheid in de staten, dat wil zeggen op het vertrouwen van veel mensen in Drenthe steunt. De zittende coalitie voldoet daar niet aan, zeker niet als men bedenkt dat 44% van de stemmen tot 21 zetels heeft geleid.

Onze voorkeur gaat uit naar een coalitie met smoel, lef en moed, die ook bereid is vorm te geven aan die meer sociale aanpak waar de kiezers zich voor uitspraken.

In een college waaraan de SP deelneemt zal het accent meer dan ooit moeten liggen op de sociale infrastructuur in plaats van op de fysieke infrastructuur. Wij zijn bereid om serieus met andere partijen te praten en te onderhandelen over collegedeelname, maar het kan niet zo zijn dat de SP even aanschuift. Een college met de SP zal een koers moeten varen die voor ons en voor onze kiezers herkenbaar is, een koers, waarin een ruk naar links duidelijk zichtbaar is.

Ook is duidelijk dat een coalitie met de SP gebaseerd moet zijn op onderling vertrouwen en dat bij alle partijen de wil aanwezig moet zijn om met elkaar tot een gezamenlijke aanpak te komen.

Hoe ziet de SP de collegevorming voor zich? We moeten er in ieder geval geen toneelstukje van maken. Als PvdA en VVD van tevoren al hebben afgesproken door te willen gaan met de huidige coalitie, laten ze daar dan gewoon eerlijk voor uitkomen, maar uit wat de woordvoerders van die partijen hebben gezegd, begrijp ik dat van een dergelijke afspraak geen sprake is.

Wij zijn het ermee eens dat er eerst een fase van verkennende besprekingen moet komen. Onze voorkeur gaat daarbij uit naar het aanstellen van een informateur en wij zien de concrete uitnodiging voor een gesprek graag tegemoet.

De VOORZITTER: En omdat driemaal scheepsrecht is, wil ik ook de heer Oosterlaak van harte gelukwensen met zijn maidenspeech.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Even een opmerking vooraf. De fractie van de ChristenUnie heeft de kwalificatie links vanuit de mond van de heer Oosterlaak als een compliment opgevat.

Ik wil in mijn bijdrage aan het huidige debat op twee zaken nader ingaan. Dat is in de eerste plaats de uitslag van de statenverkiezingen en de vertaling van die uitslag naar de collegevorming en in de tweede plaats betreft het de thema's die wat mijn partij betreft prioritair een plaats in het collegeprogramma moeten krijgen.

Voor mijn fractie was de verkiezingsuitslag reden tot dankbaarheid en vreugde: meer dan 7,5% van de stemmen, procentueel bijna een verdubbeling ten opzichte van de vorige statenverkiezingen. Enig minpuntje was natuurlijk de lage opkomst, maar de ChristenUnie haalde bij de statenverkiezingen bijna net zoveel stemmen als bij de kamerverkiezingen van november.

Wij zijn ook blij met het feit dat van de 14 partijen die met deze verkiezingen meededen, er nu 6 in de staten vertegenwoordigd zijn. Met alle respect voor het enthousiasme en de ijver waarmee iedere partij zich in het strijdgewoel heeft gestort, 14 partijen zou wel erg veel van het goede geweest zijn. Gelukkig heeft het gezond verstand van de Drentse kiezer ook gesproken, kiezers die de partijen overigens maar weinig inhoudelijk hebben kunnen ervaren. Immers, alle debatten die er zijn geweest, werden slechts bijgewoond door een groot aantal partijcoryfeeën en bobo's van het maatschappelijk middenveld. Je werd bijna kleurenblind van alle rode, groene en oranje dassen. Veel debatten vonden we, alles bijeen, toch wel wat minder geslaagd. Er was weinig ruimte voor nuance en te dikwijls werden de belangengroepen naar de mond gepraat, al was daar soms bijna geen ontkomen aan.

De verdeling van de restzetels heeft eraan bijgedragen dat het resultaat in zetels er voor de coalitie PvdA-VVD wat gunstiger uitziet dan het resultaat in stemmen. In deze staten – en wat ik nu zeg, is al door verschillende sprekers voor mijn opgemerkt – hebben beide samen een meerderheid van één zetel, terwijl het aantal stemmen dat op beide partijen samen werd uitgebracht, slechts 43,95% van het totaal was, waarmee dit aantal ver verwijderd bleef van een meerderheid.

Ook PvdA en CDA behaalden samen nog geen 50% van de stemmen en een meerderheid van één zetel is voor mijn fractie geen stabiele meerderheid. Zo'n meerderheid heeft tot gevolg dat statenleden in voorkomende gevallen gedwongen kunnen worden hun eigen, diepgewortelde overtuiging te laten voor wat die is en zich te onderwerpen aan de afgedwongen fractiediscipline. Dat heeft voor de coalitiepartijen natuurlijk het voordeel dat ze ook geen fractievergaderingen meer behoeven te houden. Het is dan verplicht koekoek één zang.

Creatieve rekenmeesters onder ons hebben ook al uitgerekend dat CDA, VVD en ChristenUnie samen op 21 zetels uitkomen. Echter, ook die oplossing is voor ons niet wenselijk, omdat ook deze combinatie evenmin aan 50% van de stemmen komt en dus een gebrek heeft aan democratische legitimatie.

Als we de keuze van de burgers willen respecteren, dan moeten de percentages zwaarder tellen dan het aantal zetels. Ongeveer 10% van de stemmen die niet op CDA, PvdA en VVD zijn uitgebracht, is in zetels wel aan hen toegefallen via de restzetelverdeling. Naar de mening van de ChristenUnie is een tweepartijencollege, hetzij bestaande uit PvdA en VVD, hetzij uit PvdA en CDA, dus minder wenselijk. Anderzijds staat mijn fractie ook nog voluit achter het standpunt dat zij vier jaar geleden innam, namelijk dat de provinciale democratie ook baat heeft bij en aan kracht wint door een, ook getalsmatig – niet alleen, maar ook – sterke oppositie. Voor een college met daarin vertegenwoordigd PvdA, CDA en VVD voelt mijn partij dus heel weinig.

Resteert de optie – smal plus is het al genoemd – van een college met twee van de drie grote partijen, aangevuld met een van de drie kleinere, zodanig dat wordt uitgekomen op een percentage van meer dan 50 van het aantal uitgebrachte stemmen en met uiteraard een meerderheid aan zetels.

Het is wat ons betreft aan de formateur – en ik maak die opmerking ook maar gelijk: wij zien de noodzaak van het aanstellen van een informateur niet in; wij hebben vertrouwen in de door de heer Veenstra geschetste opzet – om uit de resterende mogelijkheden de beste te kiezen opdat aan de verkiezingsuitslag optimaal recht gedaan wordt en we ook verzekerd zijn van een voldoende sterke oppositie. Mocht de formateur tot de conclusie komen dat de ChristenUnie daarbij een rol zou moeten spelen dan is mijn partij bereid verantwoordelijkheid te nemen en te zoeken naar een constructieve en creatieve rol, waarbij uiteraard voor ons eigen verkiezingsprogramma wel leidend is, net zo leidend als een rode contour voor de VVD.

Deze opmerking brengt mij bij mijn tweede punt, want het gaat niet alleen om het college, het gaat ook om het collegeprogramma. De ChristenUnie hecht aan een ambitieus collegeprogramma met haalbare en concrete doelen. Veel daarvan is voortzetting van bestaand beleid, maar er moet op een aantal onderwerpen ook sprake zijn van intensivering en vernieuwing. Immers, de wereld verandert snel en mensen veranderen mee.

Christenen in Nederland organiseerden in 2006 de Micha-campagne, genoemd naar de bijbels profeet Micha. Deze profeet stelde het woord gerechtigheid centraal in zijn boodschap. Ik was dan ook heel blij met een zinsnede uit de eerste toespraak in de Tweede Kamer van de nieuwe voorzitter van de fractie van de PvdA de heer Tichelaar, die zei dat het moet gaan van regels zijn regels naar gerechtigheid. Die gerechtigheid moet voor ons tot uiting komen in – ik noem nu een aantal punten – aandacht en zorg voor zwakken, voor mensen in de knel, zowel jong – jeugdzorg, onderwijs, arbeidsmarkt – als oud – waarbij ik onder andere denk aan woonzorgvoorzieningen – aandacht voor agrariërs die geconfronteerd worden met schaalvergroting, Natura 2000 en innovatie. Gerechtigheid houdt ook in dat we volgende generaties niet mogen opzadelen met onze smeerboel, maar dat we alles op alles moeten zetten om de uitstoot van broeikasgassen zoveel mogelijk te beperken. Gerechtigheid houdt ook in dat we ons verantwoordelijk weten voor het behoud van natuur en landschap, zeker in deze provincie.

Onze inzet moet ook gericht zijn op versterking van een duurzame economie, die burgers aan het werk helpt en houdt en op samenwerking op deze punten met andere provincies en gemeenten. Ik denk hierbij ook vooral aan het SNN.

Wij denken ook aan kunst en cultuur als spiegel van het menselijk bestaan. Kortom, onze prioriteiten willen we graag herkenbaar in een collegeprogram terugzien.

Voorzitter. Het beeld van de spiegel brengt mij bij een tweede begrip dat centraal zou moeten staan in zo'n programma, namelijk spiritualiteit. Dat is – ik zeg dit ter geruststelling – in dit verband geen theologisch begrip; het zegt iets over je identiteit, wie je bent, ook als provinciale overheid.

Besturen, handhaven, regie voeren, faciliteren, de overheid kan dat alleen succesvol doen binnen de entourage van aandacht voor en gerichtheid op gesprekspartners en hun wensen. Vriendelijkheid, echte belangstelling, goede service, het is onze ervaring dat het daar soms wel eens aan heeft geschort. Het gaat ook naar gemeenten toe, naar instellingen en naar burgers.

Communiceren is het leggen van verbindingen met de ander, transparant, duidelijk, rechtstreeks, waarbij autoriteit niet in tegenspraak is met bescheidenheid en dienstbaarheid. Ook dat zou wat ons betreft een plaatsje in het nieuwe collegeprogramma mogen krijgen.

Ik eindig ook met een citaat, niet van Vonhoff maar van Jesaja, de meesten van ons ongetwijfeld ook bekend. "...leiders die leiden volgens het recht zijn als een beschutting tegen de wind, als een schuil-

plaats voor een wolkbreuk, als waterstromen in een dorre streek, als de koele schaduw van een rots in een dorstig, uitgedroogd land. Ogen zullen dan niet langer blind zijn, oren luisteren weer aandachtig; ...". Ik wens ons allen veel kracht en wijsheid toe bij het scheppen van de voorwaarden om dat te realiseren.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Als laatste in de rij wil ik mij enigszins bescheiden opstellen. Ik ben ook niet van plan een deel van ons verkiezingsprogramma voor te lezen, ik zal mij beperken tot een aantal hoofdpunten.

Ik wil dan eerst ingaan op de lage opkomst bij de verkiezingen. Ik vind dat we er allemaal ontzettend hard aan moeten werken dat die opkomst een volgende keer hoger zal zijn. Wij kunnen hier vandaag al mee beginnen door goed naar de uitslag van de verkiezingen te kijken. De uitslag van de verkiezingen moet echt doorklinken in de samenstelling van het nieuwe college, hetgeen betekent dat het oude college niet zomaar door kan gaan. Dit wel doen, getuigt niet van respect voor de kiezers en wij zullen dan prompt te horen krijgen: "Ze doen maar", en dan zal over vier jaar de opkomst nog weer lager zijn.

Wat naar ons idee ook niet moet gebeuren is de vorming van wat zojuist een breed college is genoemd, een college van PvdA, CDA en VVD. Zo'n college is naar ons idee de dood in de politieke pot en dat moeten wij niet willen. Juist als wij de kiezers er weer bij willen betrekken, is het hard nodig dat er in de staten weer gediscussieerd wordt.

Ik vind het een prachtig gezicht, de overvolle publieke tribune en ik hoop werkelijk dat die tribune in de toekomst te klein zal blijken te zijn. Maar dan moeten we ook wat te bieden hebben, dan moet er gediscussieerd worden in de staten. Ik hoop werkelijk dat dit zal gebeuren.

Wij zijn van mening dat de mogelijkheid om de winnaars van de verkiezingen, namelijk de SP en de ChristenUnie, uit te nodigen deel te gaan uitmaken van het college, goed bekeken wordt. Daarmee wordt echt recht gedaan aan de uitslag van de verkiezingen. GroenLinks vindt het ook belangrijk dat het allemaal in alle openheid gebeurt.

Een aantal partijen is van mening dat die openheid beter gegarandeerd wordt wanneer een informateur wordt aangesteld. Ik heb daarover mijn twijfels al uitgesproken en doe dit nu nogmaals, want naar ons idee kan ook een formateur in alle openheid werken. Het voorstel van de heer Veenstra sprak mij dan ook wel aan. GroenLinks is dus tegen het aanstellen van een informateur.

Ik wil tot slot een opmerking maken over het aantal leden dat in het college van gedeputeerde staten plaats zou moeten nemen. De heer Weggemans heeft daarover in de pers al iets gezegd. Ik vind het belangrijk om de uitspraak van een ex-gedeputeerde dat het echt wel met eentje minder kan, goed te bekijken, want het kan ons ook voordeel opleveren.

Voorzitter. Ik vat ons standpunt samen: het huidige college mag niet zomaar doorgaan, er moet geen breed college komen, de winnaars van de verkiezingen moeten zeker uitgenodigd worden voor een gesprek en het hele proces moet in alle openbaarheid plaatsvinden.

De fractie van GroenLinks zal zich constructief en open opstellen.

TWEEDE TERMIJN

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik zal proberen samen te vatten wat het afgelopen uur allemaal is gezegd en ik wil daarna maar zo snel mogelijk aan de slag gaan. Wat allemaal naar voren is gebracht, geeft mij wel energie en ik ben er vast van overtuigd dat wij erin zullen slagen een mooi college te vormen met een hartstikke goed inhoudelijk akkoord en met een goede oppositie. Laten wij maar toewerken naar een paas-akkoord, waarna vervolgens het nieuwe college kan worden gepresenteerd. Ik merk dat sommige fracties denken dat ik paars-akkoord zei en een andere fractie denkt misschien aan Baas-akkoord, maar ik bedoelde een paas-akkoord.

Ik stel mij voor eerst wat verkennende gesprekken te voeren en vervolgens als formateur aan de slag te gaan en ik heb de indruk dat de meerderheid van de staten met die gang van zaken akkoord is. Mijn voorstel is dan ook niet het voorstel van het CDA maar dat van de PvdA te volgen.

Ik zal iedere partij de komende dagen uitnodigen voor een gesprek van zo'n anderhalf uur. Die gesprekken zullen zaterdag en maandag aanstaande gehouden worden. Ik verzoek de fractievoorzitters de inhoudelijke punten in te brengen die wat hun betreft een plaats moeten krijgen in het nieuwe collegeak-

koord. Er zullen heel heldere en open verslagen worden gemaakt van die vergaderingen en die verslagen zullen in de extra vergadering van de staten die volgende week zal worden gehouden, beschikbaar zijn. In die extra vergadering zal ik mijn conclusies trekken en zal ik de staten voorleggen hoe naar mijn mening het verdere proces zal zijn en welke partijen naar mijn mening tot een coalitie zouden kunnen komen.

Verschillende partijen hebben al laten weten welke coalitie hun voorkeur heeft, welke wat minder en welke absoluut niet. Het past mij niet mij daar nu over uit te laten. Ik zal met alle partijen een gesprek voeren en over een week zal ik de resultaten hiervan presenteren en de staten een voorstel met betrekking tot de verdere gang van zaken voorleggen.

De heer KLAVER: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben begrepen dat er geen breed draagvlak is voor onze suggestie om een informateur aan te stellen. Wij zullen op dit punt dan ook geen motie indienen. Wij wachten de uitnodiging van de heer Veenstra in spanning en met belangstelling af.

Mevrouw KLIP: Mijnheer de voorzitter. Wij kunnen ons vinden in het door de heer Veenstra gesuggererde traject en wij wachten zijn uitnodiging af.

De heer OOSTERLAAK: Mijnheer de voorzitter. Voor ons is in ieder geval belangrijk dat de verslagen van de besprekingen openbaar zullen zijn. Verder lijkt het ons goed volgende week de stand van zaken te bespreken.

De heer BAAS: Voorzitter. Laten wij maar gewoon aan de slag gaan op de door de heer Veenstra voorgestelde manier.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Om het anders te zeggen: "Geen woorden maar daden".

De VOORZITTER: Als Feyenoorder zijn die woorden wel aan mij besteed.

De heer LANGENKAMP: Dat was ook de bedoeling.

De VOORZITTER: Ik concludeer dat wij hiermee zijn gekomen aan het einde van de beraadslagingen. Hoewel er geen motie of zo ligt, is het heel duidelijk dat de staten van Drenthe de heer Veenstra de opdracht geven aan de slag te gaan op weg naar het E-akkoord.

Ik verzoek de staten in hun agenda alvast volgende week donderdagavond te reserveren voor een statenvergadering, die zal aanvangen om 19.00 uur.

Sluiting

De VOORZITTER: Ik deel mee dat de statenleden, naast de bloemen die zij inmiddels hebben ontvangen, bij het verlaten van de statenzaal nog een bos bloemen zullen ontvangen.

In de ontvangstzaal staat een drankje klaar en daarbij is er gelegenheid nader kennis met elkaar te maken.

De heer Veenstra gaat aan de slag en wij zien elkaar donderdagavond weer.

Ik sluit de vergadering.

(De vergadering wordt om 15.28 uur gesloten.)

Vastgesteld in de vergadering van provinciale staten van 18 april 2007.

,voorzitter

,griffier